

5.4. Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je jedinou vzdělávací oblastí RVP ZV, která je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Svým široce pojatým syntetickým (integrovaným) obsahem spoluutváří povinné základní vzdělávání na 1. stupni.

Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti; utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všítat si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, chápat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Vzdělávací oblast tak připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech Člověk a společnost, Člověk a příroda a ve vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci ve světě informací a k časovému a místním propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět je členěn do pěti tematických okruhů – Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás; Lidé a čas, Rozmanitost přírody a Člověk a jeho zdraví. Propojováním tematických okruhů je možné vytvářet v ŠVP různé varianty vyučovacích předmětů a jejich vzdělávacího obsahu.

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je vyučována v těchto předmětech:

Prvouka	1. - 3. ročník
Přírodověda	4. a 5. ročník
Vlastivěda	4. a 5. ročník

5.4.1 Prvouka

Charakteristika vyučovacího předmětu

Prvouka se vyučuje v prvním ročníku jednu hodinu týdně, v druhém a třetím ročníku dvě hodiny týdně. Žáci získávají znalosti ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, který je členěn do pěti tematických okruhů:

- Místo, kde žijeme - žáci poznávají své okolí
- Lidé kolem nás - žáci si uvědomují své postavení v rodině a ve škole, seznamují se se svými právy a povinnostmi
- Lidé a čas - žáci se učí pracovat s časovými údaji (minulost, přítomnost, budoucnost) a kalendářem
- Rozmanitost přírody - žáci objevují propojenost a závislost živé a neživé přírody, uvědomují si odpovědnost lidí za ochranu přírody
- Člověk a jeho zdraví - prostřednictvím poznávání svého těla žáci nastupují cestu k sebepoznání a sebepojetí, uvědomují si osobní zodpovědnost za své zdraví. Součástí výuky je i dopravní výchova.

V tomto období si žák utváří prvotní ucelený obraz světa, důraz je kladen na pozorování a pojmenování věcí, jevů, dějů a na jejich vzájemné vztahy. Charakter předmětu je prožitkový, žák si plněji uvědomuje sám sebe, poznává nejbližší okolí, uvědomuje si důsledky lidské činnosti. Začíná vnímat místně a časově vzdálenější osoby a jevy.

Všímá si podstatných stránek a krásy lidských výtvorů a přírodních jevů. Získávání vědomostí v této vzdělávací oblasti je propojeno s reálným životem, s praktickou zkušeností žáků, příkladem rodičů a s osobním příkladem učitelů.

Cílové zaměření předmětu

- pozorování a pojmenovávání věcí, jevů a dějů, jejich vzájemných vztahů a souvislostí
- utváření prvotního uceleného obrazu světa
- poznávání sebe i nejbližšího okolí
- seznámení s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy
- vnímání lidí a vztahů mezi nimi
- všímání si podstatných stránek i krásy lidských výtvorů a přírodních jevů
- porozumění světu kolem sebe a vnímání základních vztahů ve společnosti
- porozumění soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům
- chápání současnosti jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- začíná poznávat smysl a cíl učení, učí se posoudit vlastní pokrok a začíná si uvědomovat překážky bránící v učení
- samostatně pozoruje jednoduché úkazy a pod vedením učitele experimentuje, získané výsledky porovnává a vyvozuje závěry pro další využití
- začíná si uvědomovat souvislosti a začíná si utvářet první komplexnější pohled na přírodní, společenské a kulturní jevy
- s pomocí učitele vyhledává a třídí jednoduché informace

Kompetence k řešení problémů

- začíná si uvědomovat některé problémové situace ve škole i mimo ni a začíná přemýšlet o nesrovnalostech a jejich příčinách
- s pomocí učitele nachází shodné a odlišné znaky, získané vědomosti využívá k řešení přiměřených problémů a ověřuje prakticky správnost řešení

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje myšlenky týkajících se osvojovaných témat
- začíná využívat různých informačních zdrojů
- je veden k vyjádření názorů v logickém sledu
- je veden k samostatnému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci
- ve vztahu k sobě a okolí vyjadřuje pozitivně své city, myšlenky a názory

Kompetence sociální a personální

- učí se pracovat efektivně ve skupinách
- jsou vedeni k respektování názorů druhých žáků
- učí se diskutovat a věcně argumentovat
- pedagog vede žáky k oceňování přínosů

Kompetence občanské

- učitel vede žáky k respektování určitého řádu a pravidel
- učitel vede žáky k utváření ohleduplného vztahu k přírodě a kulturním památkám
- žák je veden k odmítání fyzického násilí a hrubého jednání

Kompetence pracovní

- při praktických činnostech začíná dbát na bezpečnost a zdraví druhých osob
- začíná rozlišovat jednoduché dostupné materiály
- pod vedením učitele používá jednoduché nástroje
- vnímá neuceleně technický rozvoj a s ním spojené možnosti
- využívá počítačovou techniku v oblasti her

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

- rozvoj schopností poznávání (1.-3.ročník)
- sebepoznání a sebepojetí (1.-3.ročník)
- seberegulace a sebeorganizace (1.-3.ročník)
- psychohygienu (1.-3.ročník)
- poznávání lidí (1.-3.ročník)

- mezilidské vztahy (1.-3.ročník)
- řešení konfliktů a rozhodovací dovednosti (1.-3.ročník)

Výchova demokratického občana

- občan, občanská společnost a stát (3.ročník)

Multikulturní výchova

- kulturní diference (3.ročník)
- lidské vztahy (1.-3.ročník)
- princip sociálního smíru a solidarity (1.-3.ročník)

Environmentální výchova

- ekosystémy (3.ročník)
- základní podmínky života (3.ročník)
- lidské aktivity a problémy životního prostředí (1.-3.ročník)
- vztah člověka k prostředí (2.-3.ročník)

<h2>Mezipředmětové vztahy</h2>

Český jazyk

- porozumění čtenému (1.-3.ročník)
- vypravování (zážitky) (1.-3.ročník)
- vyhledávání informací – encyklopedie, časopisy...(1.-3.ročník)
- adresa, telefonování (2.-3.ročník)
- popis (moje rodina) (2.-3.ročník)
- psaní velkých písmen (2.-3.ročník)
- významné dny (1.-3.ročník)

Anglický jazyk

- adresa, telefonování (3.ročník)
- významné dny (3.ročník)

Matematika

- fyzikální veličiny (3..ročník)
- hodiny (1.-3.ročník)

Hudební výchova

- hymna (3..ročník)

Výtvarná výchova

- významné dny (1.-3.ročník)

Praktické činnosti

- významné dny (1.-3.ročník)
- klíčení semen (1.-3.ročník)

5.4.2 Vlastivěda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět se realizuje ve 4. a 5. ročníku. Navazuje na předmět prvouka, který se vyučuje v 1. až 3. ročníku.

V předmětu Vlastivěda by měl učitel docílit, aby slovo „společnost“ nebylo pro žáka prázdným pojmem. Citlivě podané vyprávění o české zemi a její minulosti, o slavných osobnostech našich dějin by mělo v žácích vzbudit zdravou národní hrdost a pocit příslušnosti k vlastnímu národu, touhu být v budoucnu užitečným členem lidské společnosti. V 5. ročníku učivo přesahuje hranice vlasti, žáci získávají první zeměpisné poučení o Evropě.

Důraz je kladen na aktivní činnosti. Cílem je dovést žáky k tomu, aby od memorování a opakování přešli k jiným způsobům učení (např. reprodukce s pomocí poznámek, vypravování na základě vlastních zkušeností z cestování, ..). Využívá potřebné učební pomůcky, filmy, exkurze, návštěvy muzeí a veřejných knihoven, obrazové materiály z vlastních cest.

Předmět Vlastivěda je součástí vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, který je rozčleněn do pěti tematických okruhů. V tomto předmětu se realizují tři okruhy:

- Místo, kde žijeme - žáci poznávají region svého domova, příslušnost k větším územním celkům, rozvíjí se jejich praktické poznávání místních a regionálních skutečností, probouzí se jejich národní cítění a vztah k naší zemi a kultuře
- Lidé kolem nás - žáci si postupně osvojují a upevňují základy chování a jednání mezi lidmi, seznamují se ze základními právy a povinnostmi a s problémy ve společnosti a světě, získávají prvotní poznatky a dovednosti občana demokratického státu
- Lidé a čas - žáci se učí orientovat v dějích a čase, učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase, učitel se snaží u žáků vyvolat zájem o minulost a kulturní bohatství země, o samostatné vyhledávání informací z dostupných zdrojů

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- učitel vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- žáci se učí samostatně vyhledávat informace o regionu z dostupných zdrojů
- učí se začlenit svou obec do regionu
- učitel využívá exkurzí, návštěv muzeí a veřejných knihoven k probuzení zájmu žáků o minulost
- učitel rozvíjí u žáků jejich praktické poznávání místních a regionálních skutečností (s využitím map, obrazového materiálu, exkurzí, ..)

Kompetence k řešení problémů

- žáci se učí rozvíjet důvěru ve vlastní schopnosti
- žáci si uvědomují zodpovědnost za svá rozhodnutí s využitím příkladů významných postav našich dějin
- žák se učí v hodinách a v přípravě na hodiny využívat odbornou literaturu, encyklopedie, internet apod.

Kompetence komunikativní

- žáci se učí výstižně vyjádřit o krajině různých oblastí správnou terminologií
- žák rozlišuje děje v minulosti, přítomnosti a budoucnosti

- žáci naslouchají promluvám jiných lidí a svých spolužáků
- žáci srozumitelně vypravují pověst či vlastní zážitky z cestování

Kompetence sociální a personální

- žáci odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- žák se učí pracovat ve skupině (heterogenní pracovní skupiny)
- učitel vytváří žákům příležitosti k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů a jiných forem záznamů
- žák rozlišuje vztahy mezi jednotlivci a národy
- učitel se zajímá o náměty, názory a zkušenosti žáků
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence občanské

- učitel na příkladech významných postav našich dějin vede žáky k respektování názorů druhých lidí, k vytrvalosti, obětavosti,..
- žáci jsou vedeni k úctě k předkům, k ochraně památek a tradic
- učitel umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků

Kompetence pracovní

- žák uplatňuje elementární poznatky lidské společnosti, soužití a spolupráci, na příkladech porovnává minulost a současnost
- učitel vede žáky k plánování úkolů a postupů
- učitel zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

- rozvoj schopností poznávání (4.-5.ročník)
- seberegulace a sebeorganizace (4.-5.ročník)
- poznávání lidí (4.-5.ročník)
- mezilidské vztahy (4.-5.ročník)
- řešení problémů a rozhodovací dovednosti (4.-5.ročník)
- hodnoty, postoje, praktická etika (4.-5.ročník)

Výchova demokratického občana

- občanská společnost a škola (4.-5.ročník)
- občan, občanská společnost a stát (4.-5.ročník)
- formy participace občanů v politickém životě (4.-5.ročník)
- principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (4.-5.ročník)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá (5.ročník)
- Objevujeme Evropu a svět (5.ročník)
- Jsme Evropané (5.ročník)

Multikulturní výchova

- kulturní diference (5.ročník)
- lidské vztahy (4.-5.ročník)
- etnický původ (4.-5.ročník)

- multikultura (5.ročník)
- princip sociálního smíru a solidarity (4.-5.ročník)

Environmentální výchova

- ekosystémy (5.ročník)
- lidské aktivity a problémy životního prostředí (4.-5.ročník)
- vztah člověka k prostředí (4.-5.ročník)

Mezipředmětové vztahy

Český jazyk

- porozumění čtenému (4.-5.ročník)
- vyhledávání informací – encyklopedie, časopisy...(4.-5.ročník)
- zápisy do sešitů (4.-5.ročník)
- hymna (5.ročník)
- psaní velkých písmen (4.-5.ročník)

Anglický jazyk

- život v anglicky mluvících zemích (5.ročník)

Matematika

- slovní úlohy – cestování (4.-5.ročník)

Výtvarná výchova

- mapa (4.-5.ročník)

Přírodověda

- podnebné pásy (5.ročník)
- dopravní výchova (4.-5.ročník)

Hudební výchova

- hymna (4.-5.ročník)

5.4.1 Přírodověda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět se realizuje ve 4. a 5. ročníku. Navazuje na předmět člověk a svět, který se vyučuje v 1. až 3. ročníku. V tomto předmětu žáci poznávají rozdíly mezi živou a neživou přírodou, podmínky života na Zemi, výjimečnost člověka. V 5. ročníku učivo vrcholí poznatky o vesmíru, o naší zemi jako součásti vesmíru a odpovědnosti lidí za udržení životních podmínek na Zemi.

Důraz je kladen na aktivní činnosti, přímé pozorování, jednoduché pokusy. Opírá se o názorný materiál, obrazy, filmy, vycházky, exkurze, sběr materiálu, návštěvy muzeí atd. Využívá aktivity žáků k podnícení zájmu na cestě za dobrodružstvím poznávání.

Předmět Přírodověda je součástí vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, který je rozčleněn do pěti tematických okruhů. V tomto předmětu se realizují dva okruhy:

- **Rozmanitost přírody** - žáci objevují propojenost a závislost živé a neživé přírody, uvědomují si odpovědnost lidí za ochranu přírody
- **Člověk a jeho zdraví** - prostřednictvím poznávání svého těla žáci nastupují cestu k sebepoznání a sebepojetí, uvědomují si osobní zodpovědnost za své zdraví. Součástí výuky je kurz dopravní výchovy.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- učitel vede žáky k správnému užívání termínů a symbolů
- žáci se učí pozorovat přírodu, zaznamenávat a hodnotit výsledky svého pozorování
- žáci se učí vyhledávat v různých pramenech potřebné informace týkající se učiva přírodovědy
- žáci se učí provádět jednoduché pokusy a jejich výsledky využívat k ověření vlastností přírodnin

Kompetence k řešení problémů

- žáci se učí rozvíjet důvěru ve vlastní schopnosti
- žáci si uvědomují zodpovědnost za své činy
- učitel předkládá žákům náměty k samostatnému uvažování a řešení problémů ohledně přírody

Kompetence komunikativní

- žáci se učí srozumitelně vyjadřovat své myšlenky a názory týkající se ochrany životního prostředí
- žáci se učí vyslechnout delší a ucelenější výklad
- žáci se učí pracovat s textem a jsou vedeni k jeho správné reprodukci
- žáci využívají informační a komunikační prostředky pro podporu argumentace svých názorů

Kompetence sociální a personální

- žáci se učí spolupracovat ve skupině
- žák přispívá k dobrým vztahům ve skupině na základě ohleduplnosti a respektu
- učitel se zajímá o náměty, názory a zkušenosti žáků
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence občanské

- učitel buduje u žáků ohleduplný vztah k přírodě se zvláštním zřetelem ke krajině a přírodě svého domova
- žák se učí vnímat hodnoty zdraví v životě člověka a osvojuje si způsoby chování jimiž může své zdraví upevňovat
- žák se učí předcházet osobnímu ohrožení (šikana, týrání, sexuální obtěžování)
- žák si je vědom svých práv a povinností ve škole a v rodině, učí se tolerantnímu chování
- žák uplatňuje dopravní znalosti a dovednosti jako cyklista a chodec
- žák si uvědomuje nutnost kázně a dodržování pokynů v případě obecného ohrožení

Kompetence pracovní

- učitel pěstuje u žáků pozitivní vztah k práci a dobré pracovní návyky, dodržování vymezených pravidel
- učitel motivuje žáky k aktivnímu zapojení při práci ve skupinách

- učitel vede žáky ke správnému využívání pracovních pomůcek (encyklopedie, jednoduché klíče, atlasy, atd.)

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

- sebepoznání a sebepojetí (4.-5.ročník)
- seberegulace a sebeorganizace (4.-5.ročník)
- psychohygienu (4.-5.ročník)
- poznávání lidí (4.-5.ročník)
- řešení konfliktů a rozhodovací dovednosti (4.-5.ročník)

Multikulturní výchova

- kulturní diference (4.-5.ročník)
- lidské vztahy (5.ročník)

Environmentální výchova

- ekosystémy (4.-5.ročník)
- základní podmínky života (4.-5.ročník)
- lidské aktivity a problémy životního prostředí (4.-5.ročník)
- vztah člověka k prostředí (4.-5.ročník)

Mezipředmětové vztahy

Český jazyk

- porozumění čtenému (4.-5.ročník)
- vyhledávání informací – encyklopedie, časopisy... (4.-5.ročník)
- popis (4.-5.ročník)
- zápisy do sešitů (4.-5.ročník)

Matematika

- fyzikální veličiny (4. ročník)

Vlastivěda

- podnebné pásy (5.ročník)
- dopravní výchova (4.-5.ročník)

Výtvarná výchova

- ilustrace k textu (4.,5.ročník)

Praktické činnosti

- klíčení semen (4.,5.ročník)

Předmět : Prvouka
Ročník : první
Časová dotace : jedna hodina týdně

Výstupy RVP ZV	Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata Poznámky
<i>Vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí.</i>	Žák dojde samostatně do školy, šatny, třídy orientuje se v budově školy, dokáže se připravit na vyučování. Dbá na bezpečnost při cestě do školy, pojmenuje vesnici, ve které žije, zvládne cestu ze školy domů, spolehlivě se pohybuje v blízkém okolí školy.	Místo, kde žijeme Domov Škola Obec	OSV - Rozvoj schopností poznávání Český jazyk – porozumění čtenému
<i>Rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi.</i>	Vyjmenuje nejbližší rodinné příslušníky, seřadí členy dle věku, vypráví o práci rodičů, hovoří o chování v rodině,	Lidé kolem nás Rodina Soužití lidí Chování lidí	OSV - Poznávání lidí Mezilidské vztahy OSV - Řešení konfliktů a rozhodovací dovednosti MLK- Lidské vztahy MLK - Princip sociálního smíru a solidarity Český jazyk – vypravování, zážitky
<i>Odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností.</i>	Seznamuje se s povoláním rodičů a s potřebou různých povolání a pracovních činností.		
<i>Projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, k jejich přednostem i nedostatkům.</i>	Respektuje spolužáky s jejich přednostmi i nedostatky, pokusí se přizpůsobit, aplikuje zásady správného chování ve škole i mimo ni, ve škole rozpozná zaměstnance a váží si jejich práce, rozliší nesprávné chování jiných i u sebe.		
<i>Využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti.</i>	Vyjmenuje dny v týdnu, rozlišuje čas práce a odpočinku, určí celé hodiny, na příkladech porovnává odlišnosti života lidí, vypráví o zvycích a práci lidí, rozpozná současnost a minulost.	Lidé a čas Orientace v čase Současnost a minulost v našem životě	Český jazyk – významné dny Výtvarná výchova + Praktické činnosti – významné dny Matematika - hodiny
<i>Pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích.</i>	Rozliší den a noc, rozpozná roční období, zhodnotí odlišnosti v přírodě během ročních období. Popíše základní části rostliny, určí základní podmínky pro život rostlin. Vyjmenuje základní části těla u savců a ptáků, porovná chování živočichů v závislosti na ročním období, vymezí živočichy domácí a volně žijící. Dodržuje pravidla správného chování v přírodě a podílí se na něm.	Rozmanitost přírody Rostliny Živočichové	EVO- Lidské aktivity a problémy životního prostředí Český jazyk – vyhledávání informací Praktické činnosti – klíčení semen
<i>Uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím</i>	Učí se dodržovat základní hygienické návyky (mytí rukou, používání WC), dodržuje režim dne. Projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke	Člověk a jeho zdraví Péče o zdraví, zdravá výživa Lidské tělo	OSV - Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena

<i>elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví.</i>	zdraví. Rozpozná základní části lidského těla.	Osobní bezpečí Situace hromadného ohrožení Dopravní výchova
<i>Dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných..</i>	Dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných.	
<i>Chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepřijemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě.</i>	Chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepřijemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné lidi (dokáže přivolat pomoc např. při nevolnosti nebo úrazu dospělého), učí se čísla tísňových volání a nacvičuje jejich používání, ví, že je nesmí zneužívat, dokáže se chovat bezpečně v nouzové situaci, umí vyhledat dospělého a požádat ho o pomoc.	
<i>Uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu.</i>	Uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu (ovládá chůzi po chodníku, využívá podchodu a nadchodu, zná zásady bezpečného přecházení, umí používat světelných signálů pro chodce, zná zásady bezpečného chování v dopravních prostředcích, používá přilby na kolo), pozná bezpečná místa pro hry (sáňkování, lyžování, míčové hry).	
<i>Reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.</i>	Reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.	

Předmět : Prvouka
Ročník : druhá
Časová dotace : 2 hodiny týdně

Výstupy RVP ZV	Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata Poznámky
<i>Vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí.</i>	Žák se orientuje v okolí školy a svého bydliště, bezpečně zvládá pohyb po budově školy, připravuje se na vyučování podle rozvrhu, pamatuje si adresu svého bydliště. Respektuje pravidla silničního provozu, pojmenuje důležité	Místo, kde žijeme Domov Škola Obec Okolní krajina	OSV - Rozvoj schopností poznávání EVO - Vztah člověka k prostředí Český jazyk - psaní velkých písmen, porozumění čtenému,

	dopravní značky. Dokáže pojmenovat a ukázat specifické orientační body v okolí bydliště.		adresa - telefonování
<i>Rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi.</i>	Vyjmenuje další rodinné příslušníky nad rámec vlastní rodiny, uvědomuje si věkové rozdíly a posloupnost.	Lidé kolem nás Rodina Soužití lidí Chování lidí Právo a spravedlnost	OSV - Poznávání lidí Mezilidské vztahy OSV - Řešení konfliktů a rozhodovací dovednosti MLK- Lidské vztahy MLK - Princip sociálního smíru a solidarity Český jazyk – vypravování (zážitky) Český jazyk – popis (moje rodina)
<i>Odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností.</i>	Vysvětlí povolání rodičů a objasní další jemu známá povolání, pokusí se objasnit práci zaměstnanců školy.		
<i>Projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům.</i>	Seznámí se s školním řádem a respektuje ho, samostatně rozlišuje zásady správného chování, dokáže posoudit nesprávné chování a vysvětlí správný postup nápravy, konkretizuje svá práva a povinnosti, učí se obhajovat své názory.		
<i>Využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti.</i>	Vyjmenuje měsíce, rozlišuje pojmy hodina, den, týden, měsíc, rok. Posoudí posloupnost včera, dnes, zítra, rozpozná na hodinách celou, půl, čtvrt, tři čtvrtě a vyznačí čas na digitálním displeji. Využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě s přihlédnutím k minulosti, přítomnosti a budoucnosti.	Lidé a čas Orientace v čase Současnost a minulost v našem životě Zvyky a tradice	Český jazyk – významné dny Matematika – hodiny Výtvarná výchova – významné dny Praktické činnosti – významné dny
<i>Uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost.</i>	Uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, o soužití, porovnává zvyky a práci lidí v minulosti a současnosti.		
<i>Pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích.</i>	Pozoruje, popíše a porovná viditelné změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích. Dbá na dodržování pravidel správného chování v přírodě, aktivně se podílí na ochraně přírody a životního prostředí.	Rozmanitost přírody Rostliny Živočichové Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody	EVO- Lidské aktivity a problémy životního prostředí Český jazyk – vyhledávání informací Praktické činnosti – klíčení semen
<i>Roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě.</i>	Určí a roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků. Uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě. Pozoruje a upevňuje si a rozšiřuje poznatky o rostlinách, pozná některé rostliny ve známé lokalitě, opakuje a upevňuje si poznatky o některých savcích a ptácích, popíše jednotlivé části těla.		

	Rozliší a porovná chování živočichů v závislosti na ročním období. Třídí živočichy na domácí a volně žijící, uvědomuje si jejich význam pro člověka.		
<i>Uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví.</i>	Dodržuje základní hygienické návyky, orientuje se v režimu dne, rozpozná dobu práce a povinností od doby odpočinku. Zhodnotí správnost chování a činností ve vztahu ke zdraví. Shromáždí a porovná kladné a záporné poznatky ve vztahu ke zdraví. Zná základní části lidského těla a polohu základních orgánů v těle. Upevňuje si základní postupy při preventivní péči o své zdraví a tělo, rozlišuje nemoc a úraz.	Člověk a jeho zdraví Péče o zdraví, zdravá výživa Lidské tělo Osobní bezpečí Návykové látky a zdraví Situace hromadného ohrožení Dopravní výchova	OSV - Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena
<i>Dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných.</i>	Dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných.		
<i>Chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě.</i>	Chová se obezřetně při setkání s neznámými lidmi a učí se vyhodnotit nebezpečí a závažnost situace, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná a dodržuje bezpečnou vzdálenost od neznámé osoby. Dokáže přivolat pomoc pro sebe i pro jiné lidi v případě nebezpečí, zná čísla tísňových volání a nacvičuje jejich používání, ví, že je nesmí zneužívat, učí se zachovat rozvahu a klid, nezmatkuje.		
<i>Uplatňuje základní pravidla silničního provozu.</i>	Důsledně dbá na uplatňování pravidel účastníků silničního provozu (zvládá chůzi po krajnici, umí přejít bezpečně přes železniční přejezd, zná nebezpečí za snížené viditelnosti – vidět a být viděn – reflexní materiály, důsledně používá přilbu na kolo)		
<i>Reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.</i>	Uposlechne pokynů dospělých při mimořádných situacích, respektuje je a řídí se jimi.		

Předmět : Prvouka
Ročník : třetí
Časová dotace : 2 hodiny týdně

Výstupy RVP ZV	Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata Poznámky
<p>Vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí. Začlení svou obec (město) do příslušného kraje a oblužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě).</p> <p>Rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost.</p>	<p>Orientuje se v okolí svého bydliště, dovede dojít bezpečně do školy, pojmenuje nejdůležitější části obce, dovede dojít na určené místo. Pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí. Projevuje zájem o významná místa v obci.</p> <p>Umí uvést svou adresu, telefonní číslo, orientuje se ve členění bytu. Začlení svou obec do příslušného kraje. Dovede vyjmenovat sousední státy. Zná státní symboly. Dokáže namalovat státní vlajku, umí hymnu.</p> <p>Orientuje se v mapě, zná význam barev na mapě. Umí určit světové strany. Rozliší umělé a přírodní prvky v krajině.</p>	<p>Místo, kde žijeme Domov Škola Obec Okolní krajina</p>	<p>OSV - Rozvoj schopností poznávání EVO - Vztah člověka k prostředí Český jazyk – psaní velkých písmen, porozumění čtenému, adresa - telefonování Anglický jazyk – adresa, telefonování</p>
<p>Rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi. Odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností. Projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům.</p>	<p>Rozlišuje základní příbuzenské vztahy. Vyjmenuje členy rodiny, vyzná se v příbuzenských vztazích.</p> <p>Přiměřeně se chová ke starším a mladším členům rodiny. Uplatňuje vhodné chování ve škole a při činnostech mimo školu.</p> <p>Učí se domluvě na společném postupu, řeší problémy v kolektivu. Projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků.</p>	<p>Lidé kolem nás Rodina Soužití lidí Chování lidí Právo a spravedlnost</p>	<p>OSV - Poznávání lidí OSV - Mezilidské vztahy OSV – řešení konfliktů a rozhodovací dovednost MLK - Kulturní diference Lidské vztahy Princip sociálního smíru a solidarity Český jazyk – vypravování, zážitky Český jazyk – popis (moje rodina)</p>
<p>Využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti. Pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje</p>	<p>Orientuje se v čase a časovém řádě - určování času, čas jako fyzikální veličina, časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, režim dne, roční období.</p> <p>Porovnává současnost a minulost v našem životě, proměny způsobu života.</p> <p>Zná státní svátky a významné dny.</p>	<p>Lidé a čas Orientace v čase Současnost a minulost v našem životě Regionální památky Zvyky a tradice</p>	<p>Anglický jazyk – významné dny Matematika - hodiny Praktické činnosti – významné dny Výtvarná výchova – významné dny Český jazyk – významné dny</p>

<p>některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije. Uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost..</p>	<p>Seznamuje se s regionálními památkami - péče o památky. Poznává báje, mýty, pověsti - minulost kraje a předků. Objevuje poznatky o domově, vlasti, rodném kraji.</p>	<p>Regionální památky Báje, pověsti, mýty Domov, vlast, rodný kraj</p>	<p>VDO – občan, občanská společnost a stát Hudební výchova - hymna</p>
<p>Pozoruje, popíše a porovnává viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích. Roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě. Provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů.</p>	<p>Umí popsat proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích. Rozlišuje prvky živé a neživé přírody, uvede příklady. Popíše vlastnosti některých látek a jejich změn na základě pozorování a pokusů. Seznamuje se se Sluneční soustavou. Umí vyjmenovat některé planety. Vysvětlí základní význam vody, vzduchu, ohně, nerostů, hornin, půdy pro život člověka. Provádí elementární pokusy s některými látkami při použití jednoduchých měřících pomůcek a dodržování zásad bezpečnosti. Chápe význam půdy pro člověka, rozeznává druhy půd. Seznamuje se s fyzikálními veličinami. Určí a roztřídí některé přírodniny podle určujících znaků. Provádí a vyhodnocuje jednoduché pokusy (např. klíčivost semen). Zná základní podmínky pro život rostlin. Rozlišuje části kvetoucích rostlin a seznamuje se s jejich významem. Ví, že houby jsou samostatnou skupinou rostlin. Seznamuje se s bezpečností při sběru hub. Poznává společné znaky živočichů, srovnává je se znaky rostlin. Seznamuje se s vnitřní a vnější stavbou živočichů. Třídí živočichy podle dalších znaků (obratlovci, bezobratlí, podle toho, čím se živí,...). Seznamuje se s významem živočichů pro člověka. Zkoumá základní společenstva v dané lokalitě. Prakticky třídí organismy do známých skupin podle klíče a atlasů. Řídí se podle zásad bezpečného chování v přírodě. Zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka</p>	<p>Rozmanitost přírody Látky a jejich vlastnosti Vesmír a Země Voda, vzduch, půda Fyzikální veličiny Rostliny Živočichové Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody</p>	<p>EVO - Ekosystémy Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Praktické činnosti – klíčení semen Český jazyk – vyhledávání informací Matematika – fyzikální veličiny</p>

	v přírodě. Rozlišuje aktivity prospívající životnímu prostředí a zdraví člověka a naopak.		
<p>Uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví.</p> <p>Dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných.</p> <p>Chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě.</p> <p>Uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu.</p> <p>Reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.</p>	<p>Uplatňuje základní návyky osobní a intimní hygieny a pravidelně je řadí do denního režimu.</p> <p>Chápe, že spánek, odpočinek a aktivní pohyb má velký význam pro zdraví člověka. Upevňuje si základní postupy při preventivní péči o své zdraví a tělo, rozlišuje nemoc a úraz. V případě potřeby dovede přivolat telefonem první pomoc, zná nejdůležitější tel. čísla. Dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných. Učí se poskytnout první pomoc při drobných poraněních a krvácení.</p> <p>Osvojuje si na modelových situacích odmítání návykových látek. Dodržuje zásady bezpečného chování. Seznamuje se s krizovými situacemi (šikana, týrání,...)</p> <p>Zná základní části lidského těla a polohu základních orgánů v těle. Vysvětlí základní funkce jednotlivých orgánových soustav. Orientuje se ve vývoji dítěte před a po narození.</p> <p>Ovládá a dodržuje přiměřeně svému věku pravidla účastníků silničního provozu.</p> <p>Zná nebezpečí za snížené viditelnosti – vidět a být viděn – reflexní materiály, důsledně používá přilbu na kolo.</p> <p>Uposlechne pokynů dospělých při mimořádných situacích, respektuje je a řídí se jimi.</p>	<p>Člověk a jeho zdraví Péče o zdraví, zdravá výživa</p> <p>Osobní bezpečí Návykové látky a zdraví</p> <p>Lidské tělo</p> <p>Dopravní výchova</p> <p>Situace hromadného ohrožení</p>	<p>OSV- Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygienu</p>

Předmět : Vlastivěda
Ročník : čtvrtá
Časová dotace : 2 hodiny týdně

Výstupy RVP ZV	Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata Poznámky
<i>Určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu.</i>	Určí a vysvětlí polohu svého bydliště vzhledem ke krajině a státu. Vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody.	Místo, kde žijeme Domov, obec, místní krajina Okolní krajina (místní oblast,	OSV – Rozvoj schopností poznávání Český jazyk – zápisy do sešitů

		region)	
<i>Určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě.</i>	Orientuje se na mapě podle světových stran.	Určování světových stran	
<i>Rozlišuje mezi náčrt, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli.</i>	Objasní vysvětlivky a grafiku mapy, seznamuje se s druhy map, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách ČR. Čte jednoduchou historickou mapu, náčrt a seznamuje se s počátečními historickými událostmi naší země.	Mapy obecně zeměpisné a tématické	EVO – Lidské aktivity a problémy životního prostředí Český jazyk – porozumění čtenému, vyhledávání informací, pravopis (psaní velkých písmen) Výtvarná výchova - mapa
<i>Rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam.</i>	Rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce. Rozpozná symboly našeho státu a jejich význam.	Naše vlast	VDO – Formy participace občanů v politickém životě VDO – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování Hudební výchova – hymna
<i>Vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického.</i>	Sleduje a porovnává osídlení, hospodářství a kulturu. Posoudí jednoduše a srozumitelně jejich význam z hlediska přírodního, historického.	Regiony ČR	
<i>Zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích.</i>	Zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích.	Cestování	Matematika – slovní úlohy (cestování)
<i>Vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě).</i>	Vyjádří na základě vlastních zkušeností vztahy mezi lidmi, postavení jedince v rodině, role členů rodiny. Vysvětluje příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkci rodiny. Zná svá práva a povinnosti žáka školy. Upevňuje si znalosti v dopravní výchově.	Lidé kolem nás Rodina, soužití lidí, chování lidí Dopravní výchova	OSV – Poznávání lidí VDO – občanská společnost a škola Hudební výchova – hymna Člověk a příroda – dopravní

			výchova
<i>Rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky.</i>	Prohlubuje si poznatky o mezilidských vztazích a vzájemné komunikaci. Seznamuje se s významnými sociálními problémy a nesnášenlivostí mezi lidmi a vyjadřuje a obhajuje svůj názor. Seznamuje se s demokrat. principy a diskutuje o nich. Učí se vyjadřovat a obhajovat svůj názor.	Mezilidské vztahy	MLK – Lidské vztahy MLK – Etnický původ OSV – Seberegulace a sebeorganizace OSV – Mezilidské vztahy
<i>Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy .</i>	Seznamuje se s listinou základních práv a svobod. Upevňuje si vědomosti o základních lidských právech. Rozpozná protiprávní jednání. Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy .	Lidská práva a povinnosti	MLK – Princip sociálního smíru a solidarity OSV – Řešení problémů a rozhodovací dovednost OSV - Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – občan, občanská společnost a stát
<i>Rozlišuje základní formy vlastnictví; používá peníze v běžných situacích.</i>	Rozlišuje základní formy vlastnictví; používá peníze v běžných situacích.		
<i>Poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města).</i>	Uvědomuje si globální problémy přírodního prostředí a v rámci svých možností se aktivně podílí na zlepšování přírodního prostředí .	Základní globální problémy	EVO – Vztah člověka k prostředí
<i>Pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy.</i>	Pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy.	Lidé a čas Orientace v čase a časový řád	
<i>Rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik. Využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek.</i>	Rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti a regionu. Seznamuje se s pověstmi, bájemi a mýty.	Významné události našich dějin Regionální památky Báje, mýty, pověsti	

<p><i>Srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik. Objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů.</i></p>	<p>Srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v hlavních dějinných obdobích. Využívá regionálních bájí, mýtů a pověstí k rozšíření svých vědomostí.</p> <p>Objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů. Využívá regionální specifika.</p>	<p>Významné dny</p>	
---	---	---------------------	--

Předmět : **Vlastivěda**
Ročník : pátý
Časová dotace : 2 hodiny týdně

Výstupy RVP ZV	Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata Poznámky
<p>Určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu. Vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického.</p>	<p>Rozšiřuje si historické znalosti o místě bydliště a širším okolí. Shromažďuje a využívá poznatky z kronik, archivů a muzeí. Utřídí a začlení nabyté vědomosti do jednotlivých historických etap. Objevuje dějinné souvislosti regionu a vlasti.</p>	<p>Místo, kde žijeme Obec Okolní krajina</p>	<p>OSV – Rozvoj schopností poznávání Český jazyk – porozumění čtenému, vyhledávání informací, pravopis (psaní velkých písmen) Český jazyk – zápisy do sešitů</p>
<p>Určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě. Rozlišuje mezi náčrt, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí.</p>	<p>Zařadí umístění ČR z hlediska zeměpisného (svět, Evropa). Třídí poznatky o přírodních podmínkách v Evropě získané z dostupných materiálů. Dokáže vysvětlit grafiku map a používá vysvětlivky. Vyčte z map základní údaje evropských zemí. Shromažďuje poznatky o EU, využívá médií.</p>	<p>Naše vlast, Evropa a svět</p> <p>Mapy obecně zeměpisné a tématické</p>	<p>EGS – Evropa a svět nás zajímá EGS – Objevujeme Evropu a svět EGS – Jsme v Evropě EVO - Ekosystémy EVO – Lidské aktivity a problémy životního prostředí MLK – Multikultura Anglický jazyk – život v anglicky mluvících zemích Člověk a příroda – podnebné pásy</p>
<p>Zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních</p>	<p>Zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest.</p>	<p>Cestování</p>	<p>Výtvarná výchova – mapa Matematika – slovní úlohy</p>

cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích.	Porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i jiných zemích.		(cestování)
Rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam.	Rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam.	Naše vlast	VDO – Formy participace občanů v politickém životě VDO – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování Český jazyk – hymna Hudební výchova - hymna
Vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě).	Uvědomuje si funkci rodiny. Zná svá práva a povinnosti žáka školy. Seznamuje se se svými právy a povinnosti v dopravní výchově.	Lidé kolem nás Rodina , soužití lidí ,chování lidí Dopravní výchova	OSV – Poznávání lidí VDO – občanská společnost a škola Člověk a příroda – dopravní výchova
Rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky .	Posuzuje mezilidské vztahy a vzájemnou komunikaci na základě vlastních zkušeností. Posuzuje významné sociální problémy a problematiku nesnášenlivosti mezi lidmi, uvede příklady a diskutuje o nich. Vyjadřuje a obhájí svůj názor.	Mezilidské vztahy	MLK – Kulturní diference MLK – Lidské vztahy MLK – Etnický původ OSV – Seberegulace a sebeorganizace OSV – Mezilidské vztahy
Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy .	Seznamuje se s listinou základních práv a svobod. Upevňuje si vědomosti o základních lidských právech. Seznamuje se s demokrat. principy a diskutuje o nich. Rozpozná protiprávní jednání. Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy .	Lidská práva a povinnosti	VDO – Občan, občanská společnost a stát MLK – Princip sociálního smíru a solidarity OSV – Řešení problémů a rozhodovací dovednost OSV - Hodnoty, postoje, praktická etika
Rozlišuje základní formy vlastnictví; používá peníze v běžných situacích.	Rozlišuje základní formy vlastnictví; používá peníze v běžných situacích.	Vlastnictví	
Poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města).	Shromáždí příklady o globálních problémech přírodního prostředí, vyhodnotí je a pokusí se navrhnout řešení, obhájí svůj názor.	Základní globální problémy	EVO – Vztah člověka k prostředí
Pracuje s časovými údaji a využívá	Orientuje se bezpečně v časové přímce.	Lidé a čas	

<p>zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy. Využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek. Rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik. Srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik. Objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů.</p>	<p>Zařadí zjištěné údaje historicky správně a vyvozuje souvislosti mezi jednotlivými ději.</p> <p>Upevňuje si již získané znalosti o způsobu života našich předků na našem území v hlavních dějinných obdobích a rozšiřuje si je.</p> <p>Zdůvodňuje zařazení státních svátků a významných dnů z hlediska historického. Seznamuje se bájemi, mýty a pověstmi v rámci regionu i vlasti.</p>	<p>Orientace v čase a časový řád Současnost a minulost v našem životě</p> <p>Významné události našich dějin Regionální památky</p> <p>Státní svátky</p> <p>Báje, mýty, pověsti</p>	
---	---	--	--

Předmět : Přírodověda

Ročník : čtvrtý

Časová dotace : 2 hodiny týdně

Výstupy RVP ZV	Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata Poznámky
<p><i>Objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází</i></p>	<p>Objevuje propojenost prvků živé a neživé přírody. Seznamuje se s principem rovnováhy v přírodě. Rozšiřuje si poznatky o významu vody a vzduchu</p>	<p>Rozmanitost přírody Látky a jejich vlastnosti Životní podmínky</p>	<p>EKO – Základní podmínky života</p>

<i>souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka.</i>	pro život. Poznává a porovnává některé hospodářsky významné horniny a nerosty a jejich využití. Měří délku, hmotnost, teplotu, čas.	Voda a vzduch Nerosty, hornina, půda Měření	Matematika – fyzikální veličiny
<i>Zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí.</i>	Zkoumá a porovnává různá přírodní společenstva. Charakterizuje jednotlivá společenstva, postupuje na základě vlastních pozorování v přírodě. Porovnává základní projevy života na konkrétních organismech. Vyvozuje a konkretizuje vzájemné vztahy mezi organismy ve vybraných lokalitách. Vyhodnotí jejich význam pro člověka. Nachází shody a rozdíly přizpůsobení organismů prostředí.	Přírodní společenstva	EVO - Ekosystémy
<i>Porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy.</i>	S využitím jednoduchých klíčů a atlasů prakticky třídí organismy do známých skupin. U vybraných živočichů popíše stavbu těla, výživu, průběh a způsob života. Seznamuje se stavbou rostlin. Pozoruje, porovnává a zaznamenává rozmanitost v závislosti na ročních obdobích a v závislosti na rozmanitosti životních podmínek.	Třídění rostlin a živočichů Stavba těla živočichů Stavba rostlin Pozorování přírody v různých ročních obdobích	Výtvarná výchova – ilustrace k textu Český jazyk – porozumění čtenému, vyhledávání informací, popis, zápisy do sešitů
<i>Zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat.</i>	Uvědomuje si souvislosti mezi vzhledem přírody a činností člověka. Uvědomuje si odpovědnost lidí za ochranu a tvorbu životního prostředí, rostlin a živočichů. Zajímá se o způsob likvidace odpadů v rámci svých možností se aktivně zapojuje do aktivit, které mohou ochranu životního prostředí podporovat. Zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka, které životní prostředí a přírodu poškozují. Uvědomuje si a uvede příklady živelných pohrom a ekologických katastrof, shromažďuje informace ze sdělovacích prostředků a z vyprávění pamětníků.	Rovnováha v přírodě Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody	EVO – Lidské aktivity a problémy životního prostředí
<i>Založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu.</i>	Založí jednoduchý pokus, vyhodnotí, vysvětlí a zaznamená výsledky svého pozorování.		Praktické činnosti – klíčení semen

<p><i>Využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života.</i></p> <p><i>Rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození .</i></p> <p><i>Účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob.</i></p> <p><i>Uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události.</i></p> <p><i>Předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek .</i></p> <p><i>Uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou.</i></p> <p><i>Ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc.</i></p> <p><i>Uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku.</i></p>	<p>Uvědomuje si pravidla dodržování denního a pitného režimu, zdravého stravování a prevence nemocí a řídí se jimi .</p> <p>Orientuje se v pojmech aktivní pohyb, úrazová zábrana a reklamní vlivy.</p> <p>Učí se ošetřit drobná poranění, pomoci dospělému při poskytování první pomoci.</p> <p>Zvládá přivolat lékařskou pomoc.</p> <p>Rozšiřuje si poznatky o návykových látkách.</p> <p>Prohlubuje si a upevňuje již osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek.</p> <p>Posoudí nebezpečí závislosti na hracích automatech a počítačích.</p> <p>Nacvičuje a dokáže zvládnout bezpečné chování v rizikovém prostředí.</p> <p>Nacvičuje bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty (Průkaz cyklisty).</p> <p>Rozlišuje krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání atd.) a diskutuje o nich.</p> <p>Seznamuje se se službami odborné pomoci a dokáže je využít.</p> <p>Na modelových situacích nacvičuje a situace hromadného ohrožení.</p>	<p>Člověk a jeho zdraví</p> <p>Péče o zdraví, zdravá výživa</p> <p>Návykové látky a zdraví</p> <p>Dopravní výchova</p> <p>Osobní bezpečí</p> <p>Situace hromadného ohrožení</p>	<p>MLK – Kulturní diference EVO – Vztah člověka k prostředí OSV – Sebepoznání a sebepojetí OSV – Seberegulace a sebeorganizace OSV - Psychohygiena OSV – Poznávání lidí OSV – Řešení konfliktů a rozhodovací dovednosti</p> <p>Člověk a společnost – dopravní výchova</p>
---	---	--	--

Předmět : Přírodověda

Ročník : pátý

Časová dotace : 2 hodiny týdně

Výstupy RVP ZV	Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata Poznámky
Objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip	Na základě znalosti propojenosti prvků živé a neživé přírody si uvědomuje princip rovnováhy v přírodě.	Rozmanitost přírody Látky a jejich vlastnosti	EKO – Základní podmínky života

rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka.	Vysvětluje důležitosti základních podmínek pro život na Zemi. Rozšiřuje si poznatky o horninách, nerostech a půdě a využití pro hospodářství ČR. Seznamuje se s pojem zvětrávání, vznik půdy a její význam.	Voda a vzduch Nerosty, hornina, půda	Český jazyk – porozumění čtenému, vyhledávání informací, zápisy do sešitu Výtvarná výchova – ilustrace k textu
Vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období.	Vyhodnotí naši planetu jako součást sluneční soustavy a vesmíru. Zdůvodní střídání dne a noci a ročních období. Blíže objasní zákonitosti střídání ročního období.	Vesmír a Země	
Zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí.	Seznamuje se s podmínkami života v různých podnebných pásmech. Seznamuje se s pojmem ekosystém a samostatně vyvozuje podstatu pojmu a aplikuje poznatky na blízké lokality. Navazuje na své poznatky o floře a fauně ve vybraných lokalitách a prohlubuje si je.	Životní podmínky	EVO - Ekosystémy Člověk a společnost – podnebné pásy
Porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy.	Třídí nejznámější druhy organismů do skupin a porovnává jejich přizpůsobení se prostředí.	Třídění organismů Rostliny, houby, živočichové	Český jazyk - popis
Zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat.	Zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí a zdraví člověka podporovat nebo poškozovat. Objasňuje pojem chráněné území uvědomuje si nutnost ochrany životního prostředí a aktivně se na ní podílí. Hodnotí ekologické problémy v celosvětovém měřítku a využije příkladů.	Rovnováha v přírodě Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody	EVO – Lidské aktivity a problémy životního prostředí
Založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu.	Vybrané kapitoly se učí na pokusech, které provádí, zaznamenává a zdůvodňuje.	Pokusy	Praktické činnosti – klíčení semen
Využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a	Ovládá poznatky o lidském těle a vysvětlí základní funkce jednotlivých orgánových soustav.	Člověk a jeho zdraví Lidské tělo	MLK – Kulturní diference MLK – Lidské vztahy

podpoře vlastního zdravého způsobu života.			
Rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození . Uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku.	V encyklopediích vyhledá a srovnává etapy vývoje dítěte před a po jeho narození. Uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví, úměrně svému věku se orientuje v bezpečných způsobech sexuálního chování.	Partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy	OSV – Sebepoznání a sebepojetí OSV – Sebeorganizace a seberegulace OSV - Psychohygiena OSV – Poznávání lidí OSV – Řešení konfliktů a rozhodovací dovednosti
Ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc. Uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou.	Rozpozná život ohrožující úrazy seznamuje se s první pomocí (masivní krvácení, zástava dechu, zástava srdeční činnosti). Řídí se pravidly zdravého způsobu života a prevence.	Péče o zdraví, zdravá výživa	EVO – Vztah člověka k prostředí
Účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob. Uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události. Předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek .	Předvádí účelný způsob chování v situacích ohrožujících zdraví a osobní bezpečí (upevňuje si a prohlubuje si již získané vědomosti). Uvědomuje si možná nebezpečí hromadného ohrožení a adekvátně reaguje. Samostatně řeší modelové situace při mimořádných událostech . Ovládá bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty .	Osobní bezpečí Návykové látky a zdraví Situace hromadného ohrožení Dopravní výchova	 Člověk a společnost – dopravní výchova